

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrudni dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za ino-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.— Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 13.

Sreda, 15. februarja 1933.

Leto VIII.

Boj draginji!

Draži se kruh. — Draže se stanova-
nja. — Pred podražitvijo življenskih
potrebščin sploh.

Nič novega ni. V dnevnem časopi-
su je meščansko časopisje samo
ugotavljalo, da je zvišanje cen moki
posledica spekulacije žitnih magna-
tov, ker ni prav nobenega razloga,
da bi morale cene starim zalogam
naenkrat poskočiti. Valutne raz-
mere utegnejo sicer vplivati, če go-
vorimo s stališča prekupčevalcev,
na zunanji trg, ne morejo pa vpli-
vati na cene doma, zlasti ne, ker je
uveden notranji srebrni in papirni
novec, če prekupci ne bi računali s
povečanjem eksploatacije, to je z
izrednimi dobički. To velja za vse
domače produkte, ne pa popolnoma
na uvažano blago, ki je v ceni od-
visno od valutarnih relacij.

Značilna je ta »gospodarska«
politika. Cene se pa ne dvigajo sa-
mo pri moki, marveč tudi pri drugih
življenskih potrebščinah. Kmetje ne
morejo prodati živine ali pa jo mo-
rajo prodajati po smešno nizkih
cenah. Kljub temu cene mesu rase-
jo, polagoma, tihotapsko, ker — me-
sarji in drugi nimajo dovolj kupcev,
konsumentov. Da se poveča dobi-
ček, hajdi s cenami kvišku.

To je na eni strani. In kaj vidi-
mo na drugi strani? Na drugi strani
pa podjetniki zapirajo in omejujejo
obrate kakor za stavo in — redu-
cirajo plače. Tako ima današnja
svobodna gospodarska politika dva
ekstremna. En ekstrem pritiska cene
kvišku, drugi ekstrem meče ljudi na
cesto, zaposlenim pa znižuje plače.
Dobiček pa imata producent in pre-
kupec. In ker tukaj ni nobenega za-
kona, ne avtoritete, ne moči, ki bi
zavestila to stremljenje, mora ve-
sti vsa stvar do absurdne anarhije
v logiki, ki pravi, da je človeška
družba enoten organizem, ki mu je
dolžnost, da preskrbi vse člane
svojega velikega telesa.

V dokaz teh tež naj navedemo
še stanovanjske draginjske razmere
s splošnimi številkami, o katerih se
je govorilo na ljubljanskem občnem
zboru Društva stanovanjskih naj-
emnikov. Na tem občnem zboru
smo čuli, da se je v Ljubljani sta-
novanjska najemina zvišala v lan-
skem letu okroglo za osem milijo-
nov dinarjev.

Leta 1931 je znašala stanovanjs-
ka najemina v starih hišah 38½
milijonov dinarjev, 1932 pa že 42
milijonov dinarjev. V novih hišah je
znašala najemina 1931 le 18 milijo-
nov, 1932 pa nad 23 milijonov di-
narjev. Okoli 4000 posestnikov je
spravilo v Ljubljani v letu 1932 oko-
li 26 milijonov dinarjev, če upošte-
vamo že davke in popravila (okoli
40 odst.). Lastniki novih hiš so
imeli po tem ključu od svojih hiš
nad 13 milijonov dinarjev za amori-
tizacijo in svojega dobička in še
davčne olajšave. Vemo sicer, da
mnogo tega denarja gre v banke,
ali izkoriščanje se s to opravičbo
ne zmanjšuje.

V celoti so torej razpolagali
ljubljanjski hišni posestniki z zne-
skom okoli 40 milijonov dinarjev
brez davčin in popravil. To je vse-
kakor lepa renta, čeprav jo znatno
okrnijo banke. Pripomniti še mora-
mo, da so davščine 1932 znašale
okoli 36 odst., dočim so letos ne-
koliko višje.

Mi smo poročali o teh velikan-
skih številkah že lani. Vidimo pa,
da so številke za 1932 še večje, da
se torej v zadnjih letih, odkar traja

Mobilizacija delavstva proti fašizmu.

200.000 delavcev in delavk demonstrira na Dunaju.

V soboto so dunajski socialni de-
mokrati priredili demonstracijski
obhod, ki se ga je udeležilo do 200
tisoč manifestantov. Geslo manife-
stantov je bilo: »Proč s fašizmom
in delo.« Demonstracijski sprevod
je korakal mimo parlamenta. Pred
vseučiliščem so manifestante izzi-
vali fašistični študenti, ki so jih ma-
nifestanti naskočili na rampah in
pognali v beg. Posredovala je poli-
cija in seveda aretirala nekaj oseb.

Nad tri ure se je zbiral ta vele-
tok delavskih mas na Trgu Svobode,
kjer se je pred spomenikom
Republike poklonil spominu svojih
preminulih borcev in zastavi, ki jo
je Internacionala poklonila v znak
priznanja dunajskemu delavstvu.
Novo pri tem pohodu je bilo to, da
so v njem prvič složno korakali po-
leg socialistov tudi komunisti, ki so
se topot vzdržali vsakega izzivanja,
naglašajoč potrebo skupne fronte.

Avstrijski socialni demokrati proti
zvišanju carin.

Socialni demokrati so odrekli fi-
nančnemu ministru pooblastilo, da
sme zvišati carino. Minister dr.

Weidenhofer je rekel, da mora ca-
rino regulirati na podlagi sedanjega
tečaja šilinga, kar pomeni zvišanje
carine za 20 do 25 odstotkov. Za to
pooblastilo potrebuje dvetretjinsko
večino, ki je pa vladne stranke ni-
majo.

V petek dopoldan je sodrug dr.
Bauer izjavil v finančnem odboru,
da socialni demokrati ne bodo gla-
sovali za tako pooblastilo. Rekel je:
Kanceler dr. Dollfuss, ki je pred ne-
kaj dnevi v Dunajskem Novem me-
stu zaplenil orožje, skuša Avstrij-
cem dokazati, da je majorja Feja
pooblastil, da naj zapleni orožje, ki
je določeno v varstvo republike, do-
čim je sam napravil skladišča orož-
ja v svrhu organizacije puča proti
republikli. Politično ravnanje te vlade
popolnoma onemogoča, da bi so-
cialni demokrati glasovali za kakšna
pooblastila.

To stališče socialne demokracije
in žalostna vloga vlade v hirtenber-
ški aferi glede tihotapstva orožja je
tako v inozemstvu kakor doma sil-
no otežkočilo položaj reakcionarne
vlade.

Fašistično nasilje v Nemčiji.

Hitler grozi z diktaturo.

V petek, dne 10. t. m., je Hitler
govoril v sportni palači v Berlinu.
Rekel je v svojem govoru:

»Če nas nemško ljudstvo ob tej
uri (v volitvah za državni zbor) za-
pusti, si ne bomo delali skrbi. Hodili
bomo po poti, ki je potrebna, da
Nemčija ne pogine.«

Poročila so ta stavek izpustila,
ker je preveč izzivalen.

Na Hessenskem namerava Hitler
tudi razpustiti deželno vladno, ker
nudi Hitlerjanstvu premalo zaščite.

Nemški tisk svari.

V »Prager Presse« čitamo, da je
glavni odbor državne zveze nemškega
tiska imel v nedeljo konferenco
v Berlinu in sklenil poslati predsed-
niku republike posebno resolucijo.
V tej resoluciji pravi:

»Z velikim razočaranjem je spre-
jel glavni odbor na znanje, da Vam,
gospod državni predsednik, državna
vlada predlaga novo naredbo, ki naj
bi prejšnje zatiranje tiskovne svobo-
de zopet in še hujše obnovila. Dr-
žavna zveza nemškega tiska, v ka-
teri so združeni časnikarji iz vseh
okrožij brez razlike na politične
smeri, dviga s tem resen opomin
proti takemu poizkusu, ki naj bi

borba proti previsokim najemninam
stanovanj, ni ničesar konkretnega
storilo. Po našem mnenju spada tu-
di verižništvo s stanovanji pod do-
ločbe jasnega zakona glede veriž-
ništva. Ni potrebna stanovanjska
zaščita samo za socialno bedne, ali
samo za privilegirane kategorije,
marveč potrebna je splošna zaščita,
ker današnje najemnine niso v ni-
kakršnem zdravem paritetnem raz-
merju z najemninami pred vojno.
Stanovanjske najemnine so danes
vijak, s katerim se danes vleče zad-
njo srajco s človeškega telesa.

Današnje gospodarstvo privija

onemogočal tisku izpolnjevanje na-
loge, ki je v interesu države, da so-
deluje pri ustvarjanju javnega mne-
nja in bi po vseh izkušnjah v zad-
njih letih tak ukrep bil popolnoma
zgrešen.«

Nemški republikanski študenti ne
smejo demonstrirati.

V Breslavu je bil ustreljen dijak
Valter Steinfeld. Republikanski di-
jaki so hoteli prirediti pred berlin-
skim vseučiliščem spominsko mani-
festacijo. Nemška vlada pa je, ne da
bi prej izdala odlok, zasedla trg s
policijo in dijake razgnala. Zbrali so
se pa tam fašistični študenti, ki so
republikanske napadli.

Hitler je že dvakrat govoril po
radiu. Prvič je govoril po radiu dne
1. februarja nekakšen program vlade;
drugič je pa govoril v petek,
dne 10. t. m., v sportni palači, kjer
je zbral vso svojo demagogijo proti
nasprotnikom, čeprav so za usodo
Nemčije odgovorni nemški nacional-
ci in Hindenburg, ki so vodili veči-
noma vsaj v glavnem posle države.

Papenova fronta v nemških dr-
žavnozbornih volitvah je postavila
za nosilca liste feldmaršala Macken-
sena, na drugem mestu pa kandidira
grof Papen. Videli bomo, če je nem-
ški narod še takega okusa — razen
meščanstva.

na svojem aparatu vijak za vijakom.
Danes višje cene tu pa zopet tam,
jutri odpust delavcev, znižanje plač,
povečanje izkoriščanja delovnih sil.
Tako se vrši proces skoraj nemo-
teno in narod hira in umira. Če bi bi-
lo kaj morale v gospodarskem si-
stemu, bi seveda to ne bilo mogoče.

Mehanizem eksploatacijske poli-
tike je resen opomin za vse odgo-
vorne faktorje. Najbolj je pa ta me-
hanizem resen opomin za delavstvo.
Temu mehanizmu se more upreti
samo organizirano delavstvo. Zato
je potrebna organizirana borba pro-
ti uničevanju človeške družbe.

Danska delavska vlada je odločila.

Preprečen izpor delavstva na Dan-
skem.

Zveza delodajalcev na Danskem
je zahtevala, da naj pristanejo svo-
bodne strokovne organizacije na
20 odst. znižanje plač, ki so določene
po kolektivnih pogodbah. Stro-
kovne organizacije so odklonile vsa-
kršno znižanje plač. Zaraditega so
delodajalci zagrozili, da bodo 1. fe-
bruarja t. l. izprli okoli 100.000 de-
lavcev in delavk, kar pomeni eno
tretjino strokovno organiziranega
delavstva v majhni deželi Danskli.
Seveda ni bilo izključeno, da se
izpor razširi tudi na drugo industrijo.
Državno izvoljeno sodišče je poi-
kušalo poravnati spor. Ta ataka de-
lodajalcev pa ni naperjena samo
proti delavskim plačam, nego tudi
proti Stauningovi socialistični vladi,
ki po zadnjih volitvah okrepljena
tudi predstavlja za delodajalce in
reakcionarne družabne razrede na
Danskem trn v peti. Ti sabotirajo
vsako dejanje in vse ukrepe vlade,
ki imajo namen ublažiti nezaposle-
nost in omiliti krizo.

Po zadnjih vestih je spopad med
delavci in delodajalci preprečen na
ta način, da je vlada dala skleniti v
parlamentu poseben zakon, s kate-
rim zabranjuje delodajalske repre-
salije te vrste. V zmislu tega zakona
je za daljšo dobo prepovedan izpor
in splošna stavka ob pogoju, da se
kolektivne pogodbe ne smejo kršiti,
ker v sedanji krizi in naraščanju
druginje vsaka taka akcija pomeni
poslabšanje socialnih in gospodar-
skih razmer.

To izpričuje, kaj pomeni za de-
lavstvo, če ima v državi delavstvo
politično moč v svojih rokah.

Novi Brest-Litovsk poljske reakcije.

Revizija brestovskega procesa.

Politični obsojenci iz brestovske-
ga procesa so izposlovali vzklicno
obravnavo pred apelacijskim sodi-
ščem v Varšavi. V Brestu so bili ob-
sojeni opozicijski kandidati, sociali-
stični in drugi (okoli 20), ki so bili
aretirani v volilni borbi, na več let
ječe. Med njimi so socialisti dr. Li-
bermann, Ciolkosz, Mastek, Dubois,
Prager in Barlicki.

Ob otvoritvi razprave so predla-
gali zagovorniki, da se sodnik Cho-
decki izloči, ker je bil zapleten v
neki brestovski proces. Sodni dvor
pa člana ni izključil. Nato je vstal
dr. Libermann in izjavil, da potem
obsojenci ne potrebujejo zagovor-
nikov. Po dveurni polemiki s sodnim
dvorom so zagovorniki zapustili
razpravo.

Brestovska obsodba potrjena.

V Brestu so bili obsojeni razni
opozicionalni politiki na večletno je-
čo in izgubo časti. Te dni se je vr-
šila vzklicna obravnava pred apela-
cijskim sodiščem v Varšavi. Apela-
cijsko sodišče je brestovsko razsod-
bo potrdilo in še poostrilo sodbo
glede državljanjskih pravic.

K hirtenberški tihotapski aferi.

Angleška vlada je naročila svojemu
dunajskemu poslaniku, da mora av-
strijska vlada v navzočnosti med-
narodne komisije ali poslati tihotap-
sko orožje nazaj v Italijo ali ga pa
uničiti. Gre za 150.000 pušk in 200
strojnih pušk, ki se še tam nahajajo.

Grozovita eksplozija plina v Neunkirchenu

Preko sto mrtvih in na stotine ranjenih.

Hiše so se sesule, zračni pritisk je odnesel strehe raz hiš, težke kamne in jeklene plošče je razmetalo kilometre daleč na okoli. Vse šipe v mestu in okolici so popokale. Avtomobile in vozove cestne železnice je pritisk ponekod vrgel visoko v zrak.

V industrijskem mestu Neunkirchenu, ki šteje okoli 40.000 prebivalcev, in se nahaja v saarskem področju v Nemčiji, je eksplodiral ogromni gazometer, v katerem je bilo nad 100.000 kubičnih metrov svetilnega plina. Gazometer mestne planarne je bil sicer najmodernejše konstrukcije, vendar se je zgodila nesreča. Nesreča se je zgodila v petek kmalu po šesti uri zvečer. Krivda še ni pozitivno ugotovljena. Menijo, da je nastal ogenj med odpravo bencolskih sodov potom ogorka cigarete. Ko se je bencol vnel, se je ogenj širil po voznihih prostorih do rezervoarja, ki pa tudi ni bil dosti skrbno zadelan s katranom. Tako se je vnel gazometer najprej zunaj in potem po razpokah tudi plin v rezervoarju. Pri rokah ni bilo niti potrebnih gasilnih priprav. Gazometer je bil 80 m visok, deljen je bil v štiri nadstropja, širok je bil 45 m ter je imel prostora za 120.000 kubičnih metrov plina. Nastala je ogromna eksplozija, katere detonacijo so slišali 85 km daleč. V mestu in okolici je eksplozija napravila katastrofalen učinek. V bližini plinomera je bila delavska kolonija s 30 dvodružinskih hišicami. Ta kolonija je takorekoč izginila. Enako je bilo popolnoma uničenih v Saarbrückenstrasse 28 eno- in dvonadstropnih hiš. Prizadete so celo vasi, ki so po 6 do 8 km oddaljene, razbite vse šipe in

strehe. Naravno je, da je katastrofa zahtevala nekaj sto človeških žrtev, ki so deloma mrtve, deloma težko ranjene. Smrtnih žrtev utegne biti nad 100, pogrešajo pa okoli 500 oseb. Nad 30 delavcev je bilo ubitih ob eksploziji v plinarni. Zelo nevarno ranjenih je nad 250 oseb.

Reševalna dela so bila jako težavna, ker so se eksplozije vršile neprestano druga za drugo. V zalogi je namreč bilo veliko število bencolskih sodov, premoga in drugih vnetljivih in gorljivih snovi. Kako silen je bil zračni pritisk, dokazuje dejstvo, da je neko bolno ženo učitelja vrgel pritisk s postelje skozi okno in jo odnesel 80 metrov daleč, ki se je seveda ubila. Osemčlanska rodbina tovarniškega delavca je bila pri večerji. Od cele te rodbine je ostala samo stara mati težko ranjena in je umrla. O ostalih sedmih članih rodbine ni ne sluha ne duha. Podobnih dogodkov v tej nepričakovani katastrofi je nešteto.

Pomoč je dospela od vseh strani. Nad sto zdravnikov in drugo prebivalstvo je v službi reševanja po razvalinah. Iz plinarne same pa ni bilo mogoče ničesar rešiti, niti se približati ognju. Mestna plinarna je preskrbovala s plinom tudi razne tovarne v mestu in okolici. Tovarne so morali ustaviti in je postalo več tisoč delavcev nezaposlenih.

Nasilno zadušen upor holandskih mornarjev.

Bombe so prisilile k predaji uporne mornarje

na nizozemski križarki »De Zeven Provinciën«. Ko se na prvi poziv poveljnika preganjajoče jih vojne flotile niso hoteli udati, so se dvignili nad upornike vojni hidroplani, od katerih je eden spustil na uporno križarko 50 kg težko bombo, katere eksplozija je križarko zelo poškodovala in ubila 18 upornikov, med njimi njih voditelje, ki so se ravno posvetovali o eventualni kapitulaciji, 25 mornarjev je pa težko ranila. Nato so uporniki izobesili belo zastavo in se predali. Na križarki je bilo 16 častnikov, ki so jih uporniki držali zaprte, 9 evropskih podčastnikov, 3 domačinski (malajski) podčastniki, 44 evropskih korporalov in mornarjev ter 184 domačinskih korporalov in mornarjev. Uporniki bodo v Bataviji postavljeni pred vojno sodišče, ki predvideva za težje slučaje upora tudi smrtno kazen. Cela

zadeva bo pa imela še močen odmev tudi v nizozemskem parlamentu. Na več drugih vojnih ladjah so morale nizozemske vojne oblasti zamenjati domačine za evropskimi mornarji, ker je začelo vrleti med njimi povsod. V nekaterih slučajih so tudi domačinske čete na kopnem odvedale pokorščino. To je bila »Potemkinijada« v drugi izdaji, le da je bil »Potemkin« leta 1905 toliko na boljšem, ker takrat še niso poznali bombnih letal.

Kako skrbi Amerika za svojega novega predsednika. V kratkem nastopi predsedništvo Zedinjenih držav izvoljeni Roosevelt. To je mučen posel. Vsak predsednik ima za svoje razvedrilo tak ali onak sport, lov, jahto itd. Rooseveltu so pa rekli zdravniki, da je bolan in da se bo moral v razvedrilo in okrepilo mnogo kopati. Sklenili so, da mu zgrade posebno kopalnico za 50.000 dolarjev (okoli 3 milijone dinarjev). Dosedanji predsedniki so potemtaka res bili v svoji palači pravi siromaki, ki se niso imeli niti kje okopati.

Petdesetletnica smrti Karla Marxa.

Priprave delavstva na spominsko proslavo.

Dne 14. marca 1932 bo minilo petdeset let, odkar je preminul Karl Marx.

Karl Marx je ustvaritelj znanstvenega socializma in ustanovitelj prve socialistične internacionale.

Vsi delavski in socialistični pokreti bodo to obletnico proslavljali s predavanji, shodi, manifestacijami po svojih razmerah.

Nauke Karla Marxa o razvojni teoriji in zgodovinskem materializmu potrjuje razvoj človeške družbe v današnjem kapitalističnem gospodarskem sistemu. Njegovih teorij, ker slone na znanstveni podlagi, do danes še ni ovrgla nobena druga teorija ali teza, ki išče rešitve v kompromisnih formah, računajoč z

»uvidevnostjo«, s »človekoljubnostjo«, v nebitvenih »reformah« itd., ki ne postavljajo interesov človeštva pred interese kapitalizma.

Marx je tudi izrecno izjavil na podlagi svojih znanstvenih raziskovanj, da se bo delavstvo osvobodilo le potom svoje politične moči. Marx torej izrecno odklanja s to konstatacijo vsako drugo pot delavstva do osvoboditve, to je do socialne enakopravnosti v človeški družbi.

Znanstveni socializem je danes vitalnega pomena ne le za delavstvo, nameščence, nego tudi za človeško družbo, ki utegne doživeti katastrofalne polume, če ne bo upoštevala te najvišje družabne znanosti.

Doma in po svetu.

K agrarni reformi v Jugoslaviji. Poljedelski minister je predložil narodni skupščini novelo k agrarnemu zakonu, po kateri spadajo tudi cerkvena posestva, ki merijo nad 1000 hektarjev, pod agrarno reformo.

Sokol bo tožil one duhovnike, ki so dodajali k dotičnemu škofovskemu pastirskemu listu še posebne pripombe, zaradi žaljenja časti.

Tudi zagrebška občina draži stanovanja. Mestni stanovanjski odbor je sklenil, da se podraže stanovanja z eno sobo in pritlikinami za 10 odst., z dvema ali več sobami pa za 15 odst. To velja predvsem za stanovanja — v mestu.

Kožni sejem se vrši 20. t. m. v prostorih velesajma v Ljubljani. Kot kupci so najavljeni domači in inozemski interesenti. Lovci, ki hočejo za pravično ceno vnovčiti svoj plemeniti pridelek, naj čimprej pošljejo svoje blago na »Divjo kožo«, Ljubljana-velesajem.

Rumunska vlada je razpustila komunistično stranko in vse organizacije v njenem področju.

Stavko obrtnikov v Avstriji priredijo ta teden vsi obrtniki 24 ur v znak protesta proti davkom. Na Dunaju bo vse stavkalo. Celotilne in kavarne.

Koroška se radikalizira. Krščansko-socialni »Kärntner-Tagblatt« je objavil poseben članek, v katerem svari Korošce pred naraščajočo radikalizacijo in poziva vse merodajne činitelje, da zastavijo vse sile, da zaustavijo boljševiziranje širokih ljudskih plasti, ki spričo vedno občutnejše gospodarske krize vedno bolj narašča in je okužilo tudi že meščanske elemente, zlasti kmete in obrtnike.

Nezaposlenost na Čehoslovaškem. V enem dobrem mesecu je narasla

nezaposlenost za 120.000 delavcev. V decembru je bilo 746.000 nezaposlenih, sedaj pa znaša število že 865 tisoč.

Italijanska letala za Madžarsko. »Echo de Paris« vztraja pri svoji trditvi, da je od 42 letal, ki jih je naročila Madžarska v Italiji, 32 letal že bilo odpremljenih zračnim potom preko Avstrije.

Hitler si daje korajže. Nemški kancler se baha, da bo pri državnoborskih volitvah dobil 52 do 54 odstotkov glasov. Pripomniti je treba, da fašisti izvajajo že sedaj najhujši teror nad volilci, zlasti pa imajo dan za dnevom pretepe in borbe s socialističnimi in komunističnimi »marksisti«. — Razumljivo, gre za nekdanji »stramm« nemški militarizem.

Zopet krvava nedelja v Nemčiji. V nedeljo, dne 12. februarja, je bilo po raznih krajih zopet več spopadov med nacionalnimi socialisti in komunisti, ki so zahtevali 6 mrtvih in 15 težje ranjenih.

Predlog za skrajšanje delovnega časa. Francoski poslanec je predložil parlamentu zakonski načrt o skrajšanju delovnega časa, ki se naj uredi po potrebi produkcije in tehničnega napredka ter bi znašal po sedanjih razmerah največ 6 ur na dan. Plače naj bi ostale sedanje, vendar naj bi država prispevala k plačam, če bi produkcija ne prenesla.

Roosevelt bi tudi rad postal diktator. Novi predsednik Zedinjenih držav objavlja v svojem listu, da bo zahteval zase diktatorsko oblast v vseh finančnih vprašanjih.

V Peruju zopet vstaja. Uprla se je baje mornarica, kateri so se pridružile tudi nekatere čete na kopnem. Glavni stan vstajev je Arica in jih vodijo pristaši bivšega predsednika Leguía, ki je interniran na otoku San Lorenzo, in pa socialistične delavske organizacije.

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

14

Naslednji dnevi so Zabježkinu mnogo pojasnili. Brzjojavnik ga je zelo motil.

Ni nosila Domna Pavlovna Zabježkinu kozjega mleka, ni pekla in kuhala za Zabježkina in tudi mu ni v radost oblačila čudovite lisaste spalne obleke... Vse to je delala, da bi pridobila vojaškega brzjojavnika Ivana Kiriliča.

Brzjojavnik je lenaril na postelji, brenkal na gitaro in pel z izzivajočim basom. V pesmih ni bilo nič smešnega, ali Domna Pavlovna se je neprestano smehljala.

»Smeje se,« je prisluškoval Zabježkin, »in gotovo sedi pri brzjojavnikovih nogah. Smeje se... To pomeni, da je goska dobre volje, kar zopet pomeni, da čuti nekaj dobrega.«

Ves dan je bilo Zabježkinu težko. Zjutraj je šel v urad. Ali ni mogel delati. Zakaj, kako hudiča bi delal človek, če je notranje razburjen? Ne samo, da ima skrbi z brzjojavnikom, so še tudi skrbi z gospodarstvom. Treba hiteti domov in takoj na dvorišče. Štet kokoši. Ugotoviti, če jih ni kak nepridiprav splašil. In če je to naredil, ga je treba takoj pretepsti. Tudi kozji je treba prinesiti skorjo kruha. Same gospodarske skrbi...

»In kaj koristi najlepše gospodarstvo,« se je mučil Zabježkin, »če ni moje? In mnogo upanja tudi ni, da bo moje. In sicer zato ne, ker mi je brzjojavnik na poti.«

Ko je prišel Zabježkin domov, je obiskal najprej kozo. »Na, Maška,« je rekel. »Žri, neumna koza? Kaj buljiš? Žalostna si? Da, žalostna, ker je brzjojavnik vmes... Treba ga je odstraniti, Maška. Če ne bo premagan, bo pognala ljubezen korenine.«

Koza je jedla kruh in njuhala Zabježkinovo roko.

»Ali kako ga naj odstranim? Kaj, Maška? On je vendar športnik, jeguljast mladeč, ki se ne da kar tako prijeti. Imel je priliko, da se je utrdil. In jaz, Maška, sem slaboten človek, revolucija me je zlomila... In kako ga naj odstranim, ko se pa ta falot tudi zanima za gospodarstvo. Ker, zakaj, vprašam te, je prišel sem?«

Koza je gledala Zabježkina z jezimi očmi. »Saj grem, Maška, že grem. Mogoče se bo še vse spremenilo. Ali začetni treba pri brzjojavniku. Če bi ne bilo njega, Maška, bi včeraj zvečer pil z Domno Pavlovno kavo... Že grem že...«

In Zabježkin je stopil v hišo. Dolgo je hodil po svoji ozki sobi sem in tja, krilil z rokami, mrmral nekaj nerazumljivega v brado. Nato je vzel par čevljev iz omare, jih zavil v papir in stopil k brzjojavniku.

Vrat ni docela odprl. Trenutek je stal in poslušal. Brzjojavnik se je useknil, korakal po sobi in premikal stole...

»Čevlje čisti,« je pomislil Zabježkin in potrkal.

Kakor da je nganil: Brzjojavnik je čistil čevlje. Puhal je vanje, skrbno drgal s čunjico in postavljaj sedaj eno, sedaj drugo nogo na stol.

»Pardon,« je rekel brzjojavnik. »Oprostite, ali meni se mudi.«

»Nič ne de,« je rekel Zabježkin. »Prišel sem le za trenutek... Kot vaš sosed in takorekoč... in takorekoč pod varstvom Domne Pavlovne, sem si štel v dolžnost, da se vam predstavim: sem Pjotr Zabježkin, bivši državni uradnik.«

»Aha,« je rekel brzjojavnik. »Prosim lepo! Prav dobro!«

»In kot sosed,« je nadaljeval Zabježkin, »sem si štel v prijetno dolžnost, da vam po kavkaškem običaju poklonim — par čevljev.«

»Čevlje? Oprostite, ali zakaj ravno čevlje?« je vprašal brzjojavnik in gledal z zaljubljenimi očmi na čevlje. »To me spravlja celo v zadrego, velecenjeni sosed... Najbrž mi ne bodo šli k nogi, saj razumete.«

»Ali mi hočete dati košarico...«

»Ah, če je že to kavkaški običaj,« je rekel brzjojavnik in je že poskušal čevlje. »In smem prositi, če ste potovali na Kavkaz?... Tam so gotovo gore, kaj? Vrag vedi. Običaji... Brzjojavni, dragi moj, prispejo tja šele drugi dan. Da, da, precejšen kos poti, cenjeni!«

»Ne,« je odgovoril Zabježkin. »Nisem bil. Ivan Našmudinovič je bil na Kavkazu. Celotilno Nahtčevan je obiskal.« (Dalje prihodnjt.)

Ljubljana.

V. (XVII.) DELAVSKI PROSVETNI VEČER priredita »Svoboda« in »Zarja« v sredo, 15. februarja 1933, ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Na sporedu je predavanje dr. H. Tume, recitacije, godba »Zarja«, solospjevi altistke S. Campa in baritonista Zagarja, violina-solo Z. Zajca in saksofon solo M. Zicherla.

Večer bo lep, zato se ga udeležite. Vstopnice so po 3, 2 in 1 Din.

Maribor.

Občinska seja, ki se je vršila dne 10. t. m., je bila zelo kratka. Župan je prečital tekst udanostne adrese na kralja in je ugotovil, da je bila soglasno sprejeta. — Sklenjena je bila zamenjava hiše v Strossmajerjevi ulici, last ge. Zidanšek, s hišo št. 8 v Židovski ulici, ki je last mestne občine. Na ta način bo občina v stanu izvesti regulacijski načrt, t. j. podaljšati Smetanovo ulico do Orožnove ulice in zvezati periferijo direktno s središčem mesta. — Nadalje je občinski svet sklenil posekati kostanje ob Aleksandrovi cesti od Trga Svobode do Prešernove ulice, ker so se preveč razbohotili in ker kostanjeva drevesa v mestih niso več v modi. Zapeli bosta žaga in sekira, ki bosta zrušili orjake ob promenadni poti, še preden jim bo toplo pomladno sonce znova poglano sokolove po žilah. (Kar se nasadov tiče, je treba omeniti, da se pri nas nekoliko preveč širokogrudno izsekava. Nihče pa ne skrbi za to, da bi se na mestu posekanih kostanjev nasadilo kakšne bolj primerne vrste drevesc, kakor jih vidimo ob cestah v vseh mestih, kjer imajo še kaj smisla za olepševalno delo. Svoj čas so gospodje sicer obljubili, da bodo posekane kostanje nadomestili z bolj pohevno rastočim drevjem, ostalo pa je samo pri obljubi in bojimo se, da bo tudi to pot tako, čeprav se je na seji zatrjevalo, da bo urejen nov nasad ob promenadni poti na Aleksandrovi cesti.)

Zakaj terjate plačane davke? Že zadnjič enkrat smo opozorili vodstvo mestnega knjigovodstva na nedostatek pri izterjavanju davščine na blagovni promet. Mislili smo, da bo mestno knjigovodstvo prenehalo z izterjavanjem že plačane davščine in da bo, predno odpošlje plačilni nalog ugotovilo, če ni morda mestna blagajna predpisane zneska že prejela in vknjižila. Ukrenilo pa se ni najbrž nič, ker dobivamo vedno nove pritožbe od strani mestnih prebivalcev. Danes beležimo nov slučaj, da je neka stranka, ki je prejela bukova drva dne 9. maja l. l. in tudi takoj plačala pristojbino, prejela te dni z dne 14. oktobra l. l. datiran plačilni nalog in poziv, da plača 20kratno pristojbino kot kazen radi neprijave uvoženega blaga. Da se s tem po nepotrebnem razburja prizadete občane, bo vsakemu jasno in mestno knjigovodstvo bi moralo sedaj po tolikih opominih v listih, končno napraviti remediuro in prepričati izterjavanje že plačane blagovne davščine. Knjigovodstvo mora imeti vendar zabeležene točne podatke vseh dohodkov in mu zato ne bo pretežko, da prepriča take in podobne slučaje dvojnega izterjavanja. Na ta način bi se dalo prihraniti zelo mnogo na času in na osebnju. Zakaj obremenjevati pisarniško osebje z nepotrebnim delom, potem pa še dostavljalce in razburjati davkoplačevalce? Napravite torej že vendar enkrat red!

Kako se odmerja kuluk? Nek tu-kajšnji državni vpokojenec nam piše: V mesecu februarju se nam odteguje kuluk. Tudi letos smo prejeli mesečno pokojnino s precejšnjim odtegljajem. Od mojih bornih 946 Din pokojnine mi je bilo odtegnjeno kar 117.50 Din za popravilo cest, ki jih jaz toliko obrabim. Na zadnje bi se že zlovek s to stvarjo spoprijaznil, če bi bila odmera kuluka pravilna, na žalost pa moram ugotoviti, da to ni slučaj. Iz kakšnih razlogov se enkrat predpisuje več kuluka, drugič manj, ne vem. Res je namreč, da

200 zaupnikov svobodnih strokovnih organizacij izvoljenih.

Volitve obratnih zaupnikov v Mariboru in okolici.

Dasi je še veliko delavstva, ki se ne zaveda važnosti obratnih zaupnikov, ker smatra, da mu obratni zaupnik v sedanji gospodarski krizi in brezposelnosti ne more ničesar pomagati, so ostali bolj zavedni šli vseeno v boj, da si izvolijo svoje razredno zavedne sodruge, a šli so v boj tudi radi tega, da pokažejo, da je v Mariboru večina delavstva razredno zavedna, ki se ne da speljati na stran-pota niti od verskih, tem manj pa od narodnih (žutih) strokovnih organizacij. To so delavci v Mariboru in v okrožju tudi pokazali.

»Narodni« so že celo preteklo leto pripovedovali, kako bodo marksiste pohrustali in oni zavladali nad delavstvom. Agitirali so z vsemi sredstvi in obljubami, samo da bi spravili delavstvo v svoj tabor. Ako se jim je en šod (na katerega so šli delavci iz radovednosti) posrečil, že so govorili in pisali v meščanskem časopisu o svojih zmagah nad marksističnimi organizacijami. Zlasti so jim dobrodošli ubogi Primorci, katerim so za silo in po sramotno nizkih plačah dobili delo samo zato, da se jim priključijo in postanejo njihovi agitatorji.

Dobili so tudi razne »uskoke«, ki so se še do včeraj izjavljali za marksiste ter so iz osebnih koristi predsedali k »narodnim«. Celo v sodnijskih bukvah dobro zapisani tipi so jim dobrodošli za boj proti marksistom.

Iz vsega gori navedenega je bilo pričakovati, da bodo pri volitvah obratnih zaupnikov (ker drugih volitev ni) pokazali svojo moč in uspehe in da bodo v vseh tovarnah zavladali nad tovarniškimi delavstvom. No, zgodilo se jim je, kakor tisti žabi, ki se je toliko časa napihovala, da je končno počila. Niti v eni tovarni, kjer je bilo le par zavednih delavcev in delavk, se niso upali prikazati. Celo pri mestni občini, kjer so pričakovali največjih uspehov in so pri gradbenem uradu postavili protiliste, so doživeli takšen poraz, ki jim bo še dolgo zvenel v glavi.

Par zaupnikov so dobili le v nekaterih obratih, v katerih se s strani naših somišljenikov ni dovolj pazilo, in še tu so imeli uspeh, pridobljen na način, ki je več kot dvomljiv, na kar je inšpekcija dela in banska uprava že opozorjena s strani delavstva dotične tovarne same.

sem lansko leto, ko sem imel plačo Din 1600.— na mesec, plačal samo Din 40.— kuluka. Razlika med kulukom, ki sem ga plačal lansko leto v primeri z letos, je očitna in spričo velike razlike v pokojnini tako ogromna, da bo le treba pogledati, kje tu tiči napaka. — Po mojem mišljenju je predpis kuluka v tako visoki izmeri in pri tako nizki pokojnini pretiran. Zato bi bilo potrebno, da se pri predpisovanju kuluka točno označi na izplačilnih listih, za koliko edinic je treba plačati kuluk, koliko znaša ena edinica, nadalje pa tudi to, koliko kuluka odpade na banovino in koliko na občino. Ker so nekatere občine sedaj kuluk ukinitile, bi bilo pričakovati, da se bo kuluk drž. nameščencem in vpokojencem, kateri prebivajo na območju take občine, temu primerno znižal. Banovinski kuluk pa je za industrijske delavce in s tem menda tudi za provizioniste, torej za delavce v poklju, že odpravljen, potemtakem bi nekateri delavci in provizionisti morali biti kuluka oproščeni. Bomo videli, kako se bodo stvari razvile.

Podružnica Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije v Mariboru sklicuje za torek, 14. februarja 1933 ob 20. uri svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v dvorani Delavske zbornice, Maribor, Sodna ulica 9-II, s sledečim dnevnim redom: Poročilo odbora; socialna zakonodaja za privatne nameščence, poroča dr. Avg. Reisman; volitev novega odbora in raznoterosti. Za vse člane je

Naše svobodne strokovne organizacije so po skoro vseh večjih tovarnah in obratih postavile svoje liste in niso — razen pri gradbenem uradu in avtobusnem podjetju — imele protikandidatov ter so soglasno izvoljene. V omenjenih dveh obratih, kjer so bile postavljene protiliste, niso nasprotniki dobili niti količnika in razume se — nobenega zaupnika. Prepričani smo, da bi bili še v ostalih par obratih lahko imeli svoje zaupnike, ako bi bilo le nekoliko več agilnosti s strani naših somišljenikov v dotičnih obratih in bi bil poraz žutih popoln, kakršnega tudi zaslužijo.

Z uspehom smo zadovoljni, ker je delavstvo po svoji veliki večini pokazalo, da stoji pod okriljem svobodnih strokovnih organizacij in da zavrača vse žute in druge organizacije.

Sedaj pa, ko je volitev konec, je dolžnost vseh izvoljenih zaupnikov in vsega delavstva, da **spopolnijo svoje strokovne organizacije**, ki so edine, ki lahko ščitijo izvoljene zaupnike pri njihovem delu za delavske interese. Brez močnih svobodnih strokovnih organizacij je delo zaupnikov težko in neuspešno.

Svobodne strokovne organizacije izvoljene v sledečih obratih:

Obrat	Število zaposlenih delavcev	Število izvoljenih zaupnikov in namestnikov
Mestno elektriško podjetje	46	6
Mestni gradbeni urad	168	12
Mestno avtobusno podjetje	36	6
Mestni pogrebni zavod	11	2
Mestna plinarna	27	6
»Koviina«, Tezno	152	10
Hutter in drug I.	425	14
Hutter in drug II	325	8
Predilnica Ehrlich	98	8
Doctor in drug (tkalnica)	630	16
Rosenberg (mlin)	27	4
Freund Viljem	105	10
Elektrarna Pala	64	6
Lenarčič (Josipdol)	64	8
Pogačnik, Brezno	84	8
Tovarna lepenke, Sladki vrh	165	12
Kammolom Res, Ribnica	54	8
Železarna Muta	133	10
Pekarne v Mariboru (12)	65	24
Tvornica za dušik, Ruše	225	10
Jeklarna Guštanj	220	12
	3124	200

Lansko leto smo postavili svoje liste v 18 obratih in je bilo izvoljenih 76 zaupnikov in ravno toliko namestnikov. Letos smo dobili 100 zaupnikov in ravno toliko namestnikov, t. j. 24 zaupnikov in 24 namestnikov več, kar je gotovo uspeh.

navzočnost obvezna, nečlani dobrodošli. Odbor.

Občni zbor pevskega odseka »Svobode« se bo vršil v soboto, 18. febr., ob 8. uri zvečer v društvenem lokalu z običajnim dnevnim redom. Za vse aktivne člane je udeležba dolžnost, prijatelji so vabljeni.

Uprava mestnih podjetij razpisuje za l. 1933 oddajo obrtniških del. Več je razvidno iz oglasa v inseratnem delu našega lista.

Poceni meso. V sredo, dne 15. februarja 1933 se bo prodalo na mestni prosti stojnici od 8. ure naprej 200 kg svinjskega mesa po Din 7.— in 100 kg govejega mesa po Din 3.— in sicer na osebo do 2 kg.

Za šoloko deco kupujte le pri nas na Slomškovem tegu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d. d.

Mežica.

Delavsko kulturno društvo »Svoboda« priredi v nedeljo, dne 19. t. m., ob 3. uri popoldne v svoji dvorani nad Konzumnim društvom v Mežici burko v treh dejanjih »Avtomobilist«. Vljudno vabimo vse prijatelje, da se prireditve v velikem številu udeležijo.

Podržavljenje bank na Bavarskem. V bavarskem deželni zboru so predlagali fašisti, da naj se podržavljuje, oziroma podrede državni kontroli velebanke. Za predlog so glasovali tudi socialni demokrati in je bil predlog sprejet z večino.

Ptuj.

Na shodu JRKD v nedeljo, dne 5. t. m., nismo zvedeli nič kaj bistveno novega. Slo je za takozvane punktacije. Govorilo se je o zapostavljanju Slovenije in o favoriziranju podjetij v Beogradu. Tudi proti samovoljnemu postopanju kartelov so se slišale pritožbe. Vendar se je poudarjalo, da je dolžnost države ščititi kartele, sicer bi inozemska velepodjetja v naši državi uničila našo »mlado« industrijo, s čemur bi bilo prizadeto narodno gospodarstvo. G. poslanec Petovar kot vinogradniški posestnik, je priporočal za odpomno vinski krizi povečanje domačega konzuma — to se pravi: pijmo ga več... Vzele so se na znanje izjave posameznih županov glede regulacije Drave, vzdrževanja cest itd. Radovedni smo, koliko se bo uresničilo. Gg. obrtnikom se pa zdí novi obrtni zakon »premoderen« in tudi socialne zaščite je preveč... (Se poznamo!) Sicer se je pa jako mudilo in delavci niso mogli priti do besede, da bi vprašali, zakaj se je pozabilo na problem vedno naraščajoče brezposelnosti in druginje.

Eden izmed navzočih.

Prireditve »Svobode«. Sodelavci kot pevci pri prireditvi dne 11. t. m. zaslužijo v polni meri zahvalo in priznanje za njihov trud. Zlasti govorilni zbor je napravil — na žalost — na bolj maloštevilne udeležence, neizbrisen utis. Aplavzu ni bilo konca in morali so še enkrat ponoviti. Dasi prvič na odru, je bilo vse podano gladko umetniško in gre zasluga za požrtvovalno delo s. Del-pinu, kateri je v kratkem času izvedbal mnogoštevilni govorilni zbor tako dovršeno, da je ta dosegel resničen uspeh v moralnem in umetniškem oziru.

Smrt vzor-vzgojiteljice. Dne 7. t. m. zjutraj je umrla učiteljica gđ. Bezjakova, vzor vzgojiteljice, ki je njej zaupano deco vzgajala in učila z veliko ljubeznijo. — Na večer istega dne pa je na posledicah težke operacije v bolnici preminula njena učenkica mala Jožica Domajnska. Težko prizadeti družini naše sožalje!

Jesenice.

Prosvetni večer jeseniške »Svobode« se je vršil v nedeljo, dne 28. jan. t. l. Prav lepo je uspel ta prvi letošnji prosvetni večer, ki je na programu dramatičnega odseka za vsakih 14 dni. Razveseljivo so ti prosvetni večeri tudi zaradi tega, ker na njih kažejo nove mlade moči v dramatičnem odseku svojo sposobnost in se vzgajajo tako novi igralci in pa režiserji. Na sporedu je bil nastop pevskega zbora javorniške »Svobode«, dalje recitacije in nastop dramatičnega odseka z enodejanko. Javorniški pevci so nastopili s svojim oktetom pod vodstvom svojega pevovodje s. Franca Mencingerja k otvoritvi in zaključku. Zapeli so Ipvavek »Oblaček«, narodno »Kadar sveča je brlela«, »koroško narodno« »Vigred približa se«, Foersterjevo »Razbito čašo«, Prelovčev »Zapoj mi pesem, o dekle«, Scheuovo »Delu čast« (Pesem dela), potem so pa morali dodati Foersterjevo »Planinsko« in Kocijančičevo »Spoved«. Vse pesmi so zapeli izvrstno in pritrjevanja ni manjkalo, niti zahtev za ponovitve. Zatem so malčki deklamirali štiri primerne pesmi. Nato pa je dramatski odsek odigral enodejansko burko »Vedeževalka«, ki je tudi poučnega značaja. Prav primerna je bila, in s. Župan, ki je s to igrico imel menda krstno režijo, je pokazal svoj talent in dobro šolo s. Škrlija. Igralci so bili tudi vsi na mestu. Ni da bi omenjali posameznike, ker so se odlikovali vsi, ali najbolji originalen je bil čarovnik s. Val. Zena. Ko so pevci odpeli dodatne pesmi, si slišal samo: prekratko je bilo; a trajalo je vse vendar poldrugo uro. Dasi prvi večer ni bil najboljšo obiskan, upamo, da bodo prihodnji. Saj, če bodo vsaj taki kot ta prvi, bodo prihajali vsi prav radi na nje. »Svobodašem« pa zahvalo in poziv na nadaljnje delo.

Naši v Ameriki.

Kriza in ameriško delavsko časopisje. Malokje gospodari kriza tako temeljito kakor v obljubljeni deželi Ameriki, ki je za naše izseljence menda že postala iz raja-Amerike pekel-Amerika. Po čutiljo tudi tamonjši delavski listi, ki izgubljajo svoje naročnike in s tem tudi možnost dobre eksistence. Tako tudi z edinim sedanjim slovenskim delavskim dnevnikom na svetvi, s čičaško »Prosveto«, ki je še do nedavna imela po 8.000 izvodov vsakdanje naklade, a sredina uradna številka je izhajala v 40 tisoč izvodih. Tudi »Prosveti«, ki je glasilo »Slov. Narodne Podp. Jednote« in ji je urednik s. Ivan Molek, se je začela oglašati kriza in »Prosveta« je uvedla anketo »Kako ohraniti dnevnik Prosveto?« Dobila je precej nasvetov in precej novih naročnikov. Vendar v zadnji sredini številki 1932 čitamo, da se je vodstvo SNPJ odločilo zaradi visokih primanjkljave pri listu v zadnji polovici 1932 ukiniti sobotno številko »Prosvete« in list zmanjšati iz sedmih kolon na šest kolon na vsaki strani. To je za eno sedmimo dnevno. Namesto 28 kolon samo 24 kolon. Na temelju te redukcije odpade ena moč pri uredništvu in stroški se bodo zmanjšali od 150 do 180 dolarjev tedensko. Torej za šest mesecev, za kolikor je ta ukinitve zaenkrat predvidena, za skupno 4.500 dolarjev. List vabi na naročbo, da se vse to popravi. Mi obžalujemo to delstvo, ki so ga dovedle razmere in želimo našemu odličnemu sobojevniku v Združenih državah Sev. Amerike, da mu čimprej uspe, bojevati se v nezmanjšanih silah in močeh z nami do končne zmag. Naše sodruge pozdrave pošiljamo ameriškim sodrugom. S—s.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon številka 2324.

Kako je z organizacijo brivskih pomočnikov?

To vprašanje se še ni obravnavalo v našem listu, odkar se agilnejše udejstvujejo tudi brivske organizacije v Sloveniji. Mislim pa tudi iznesti nekoliko svojih pomislekov, odnosno načrtov za čim bolj uspešno skupno delo, za ojačanje in dvig naših strokovnih organizacij. V današnjem času, ko so vse meje zaprte, da si delavstvo ne more izmenjati svojih delovnih moči, je naša stroka najbolj prizadeta vsled nenormalnega porasta naraščanja in si delavstvo vsled nadprodukcije samo poslabšuje svoj položaj. S tem v zvezi je vprašanje plač, napitnine, delovnega časa, nedeljskega počitka, omejitve višinec itd. V Sloveniji se udejstvujejo strokovne organizacije brivskih pomočnikov v Ljubljani, Mariboru in Celju. Pogrešamo pa pri vsej dobri volji, ki jo kažejo posamezne podružnice, da ni prave skupne vezi, ki naj veže vse podružnice za vsak skupni nastop odnosno borbo za izboljšanje sedanjih težkih razmer. Seveda je treba upoštevati, da imamo še mnogo neobdelanega materiala v svojih vrstah, da se tako suhoparno izrazim. Prišel bo čas, ko bodo tudi brivski pomočniki iskali svojo strokovno organizacijo, da jim pomaga braniti njihove poslednje pravice ali tedaj je vprašanje, ako bodo organizacije to mogle storiti. V sedanjih težkih vsesplošni krizi je pričakovati, da se bodo gg. mojstri zopet izmislili, da delajo v izgubo in tedaj bodo še sedanje plače in plačice začele rapidno padati. Pričakovati je od nezavednih pomočnikov, da bodo prvi dvignili svoj glas, da se je treba temu upreti, ali ako ne bo tedaj močne organizacije, ne bo mogoče preprečiti niti najmanjšega napada na delavske pravice s strani mojstrov. Mislim, da ne bi bilo treba še posebej povdarjati, kolike važnosti je močna strokovna organizacija za delavstvo. Ali je res treba vedno znova poučevati brivske pomočnike, da je za ohranitev delavskih pravic potrebna disciplinirana strokovna organizacija? Pozivamo še enkrat brivske pomočnike, kateri še vedno slepi tavajo okoli in ne vidijo požrtvovalnega dela nekaterih sodrugov, da pristopijo k strokovni organizaciji ter s tem postavijo trden temelj za bodoče delo, za izboljšanje naših razmer. Čim več nas bo, tem večji bodo uspehi in nikdar ne pozabite, da:

Jaz sam sem nič,
Mi vsi smo moč.

Brivski pomočnik.

Kulturni pregled.

LJUBLJANSKA DRAMA.

Berkeley: Dopust na Francoskem.

Vojaška komedija operetnega žanra. Angleška brigada v etapi. Ženam oficirjev je dostop v etapo najstrožje prepovedan. Žena štabnega kapetana, ki ji je upanje, da bo preživela dopust s svojim možem v Parizu, splavalo po vodi, pride v etapo, podkupi gospodinjo hiše, v kateri je bila oficirska menza ter se v tej hiši nastani, izdajajoč se za gospodinjo hčerko, pevko iz Pariza. Možu je nerodno. Njena lepota pa očara generala, komandanta brigade, in druge oficirje. Povabilo jo na večerjo. Ponoči

Naši steklarji brez kruha in zaslужka.

Skrb za kruh — delo za izobrazbo.

Rogaška Slatina v februarju.

Pred sedmimi tedni nas je zopet zadela brezposelnost; lansko zimo smo bili sedem mesecev brez dela, nakar smo delali redno tri mesece, potem pa skozi do 7. januarja t. l. dva do trikrat na teden. Vrnili smo se v milijonske množice lačnih in brezpravnih. Mislili smo, da bomo letos delali, ali kaj, naši načrti, naše upanje se je izjalovilo. Odločili so oni, ki imajo našo usodo v rokah.

Prizadetih je 156 delavk in delavcev, ne všteti 40 žen in 80 otrok. Kam naj gre mati s pet ali več otroci prosit miloščine, ko so pa vsa ušesa gluha? Dobili smo šele sedaj po 6 tednih prvi obrok podpore od Borze dela. Delegata, ki sta bila v Celju, sta prosila, naj se na naš slavn kraj, v katerem si išče gospoda zdravja, malo bolj gleda. Videli smo in vemo, da Borza dela v Celju nima na razpolago dovolj pisarniških moči, ali kljub temu bi se moralo ukreniti, da se podpora malo prej pošlje. Odbor za preskrbo brezposelnih je napravil nešteto prošnji, a od nikoder nikakega glasu. Tovarna je darovala nekaj stekla, katerega bodo šli dne 17. t. m. steklarji v okolico Ptujja in v Ptuj (na to se opozarja proletarijat Ptujja in okolice) ponujati, da bodo zamenjali steklo za živež.

Delavska zbornica nam je tudi letos prva poslala pomoč in sicer 2000 dinarjev. Ali kaj je to napram velikemu številu brezposelnih? To je kot kaplja v morje. Omenimo naj še slatinskega kanonika g. dr. Merharja, ki je tudi daroval 100 Din.

poskušajo priti vsi do nje — na čelu stari general. Seveda se jim to klavno ponese. Vsa zadeva se zasuče tako nerodno, da zasluti general v njej — špijonko. Po tragikomični noči se vse razjasni in srečna žena gre s srečnim kapetanom na dopust v Pariz.

Za meščansko publiko — komedija, da si boljše zeleti ne more. Mnogo po ceni duhovitosti, mnogo situacijske komike, malce naivnosti tu in tam, nekoliko butanja z glavno ob prenzika vrata itd. itd.

Nismo proti komedijam. Saj je celo Shakespeare napisal »Kar hočete...« Tudi teater mora naposled reči: Kar hočete! Menimo pa, da mora biti tudi komedija etično upravičena — ne samo etično nevtalna, kakor je le-ta. Dalje menimo, da bi moral teater tudi glede delavske publike vpoštevati: Kar hočete... Hočemo n. pr. Tollerja! Režija operetna.

Ali kljub krizi mi jačamo našo moč. Zvečer je okoli steklarne pušto, temno. Kadar obratuje steklar, te že oddaleč pozdravljajo žareča okna, ponosni dimnik te opominja, da je pod njim trpljenje, da delajo steklarji v potu svojega obraza za žene, deco in starše. Sedaj so delavci doma. Marsikdo študira Marksov »Kapital« in spoznava vzroke katastrofalne brezposelnosti.

Da, življenje je kruto. Delavski razred je brezpraven, nima drugega kot trpljenje. Ali že Cankar je dejal: »Oj, prijatelji, ljubi moji, to nam bodo še cveteli kostanji!« (Podobe iz sanj.)

Delavstvo tudi v brezposelnosti ne pozabi na kulturno delo.

V soboto, dne 18. februarja, ob 6. uri zvečer se bo vršil v gostilni Tahalec 3. redni občni zbor podružnice »Svobode«. Centralo bo zastopal prof. s. Bogo Teply iz Maribora. Po občnem zboru bo predaval o temi: Početki delavskega gibanja v zapadni Evropi. Ker je tema predavanja za današnji čas posebno aktualna, vabimo vse delavce, intelektualce in nameščence, da se predavanja udeležijo.

Dramatični odsek »Svobode« bo v priporil, dne 19. februarja, ob 7. uri zvečer v verandi hotela »Pošta« Alojzija Remca tragedijo »Magda«. To je prva predstava delavskega odra v tej sezoni ter upamo, da bo dosegla svoj uspeh.

Mladinski odsek študira »Siroto Marico«, tako, da bomo imeli v kratkem tudi mladinsko predstavo, pod vodstvom marljivega režiserja s. Lipovška. Tudi mladinski odsek napreduje.

Sedaj vidite, da delamo na kulturnem polju. Koliko je še drugega takega dela, koliko vaj, sej in sestankov, a treba je predvsem, da se notranje pogledimo, da bomo začeli kolektivno misliti, čutiti in živeti, ker življenje je neizprosno in zahteva od nas, da smo celi ljudje, da postanemo nova generacija.

Igralci so se potrudili. Ustvarili so toliko, kolikor se je iz avtorjevega teksta dalo zamesiti.

Inszenacija nepomembna.

Publika zadovoljna.

Vtisk po predstavi: Publika se meni o toaleti igralk, ki je igrala glavno vlogo. —ok.

Listnica uredništva.

O., Hrušica. Prečitajte oglaš še enkrat, pa boste videli, da ste ga napačno razumeli.

Posnemajte! S. Sajevec Slavko, rudar iz Trbovelj je daroval za tiškovni sklad Din 6.—. Iskrena hvala!

Amerika, ki nas zanima.

Nekaj drobnih vestí iz Amerike.

Slikar H. G. Perušek (Prusček), slovenski rojak, priredi v dneh od 8. do 11. februarja razstavo svojih novih slik v Slovenskem narodnem domu v Clevelandu. Med novimi slikami razstavi tudi novo veliko simbolično sliko »Sanje slovenske kulture«. Z njim vred razstavi svoje slike tudi učenci njegove slikarske šole. Perušek ima namreč že dve leti svojo slikarsko šolo, ki jo obiskuje slovenska slikarsko nadarjena mladina. Ko je priredil prvo razstavo del svojih učencev, so si jo ogledali tudi ameriški kritiki in so se čudili razstavljenim slikam, med katerimi je bilo mnogo zrelih umetnin. Tudi od te druge razstave pričakujejo učenci uspeha. — Louis Adamič (ki se v Ameriki podpisuje Adamic, ne Adamich) je s svojo prvo veliko knjigo »Dinamit, zgodovina razrednega nasilja v Ameriki« dal ameriški socialni literaturi, posebej še pičli literaturi o zgodovini delavskega gibanja, važen donos. Ne samo, da so avtorju h knjigi čestitali med drugimi tudi Upton Sinclair, Sinclair Lewis in socialistični voditelj ameriških delavcev Norman Thomas, da so vsi ameriški delavski listi knjigo toplo pozdravili — knjiga »Dinamit« je postala važna prav v delavski borbi, ker razkriva kapitalistične metode pri teptanju delavskega gibanja. Pravkar beremo v chicški »Prosveti«, da je Mooneyev obrambni odbor postavil v najprometnejših cestah filmskega paradiza Hollywooda velike oglašne deske, na katerih poziva ljudi, naj berejo Adamičevo knjigo »Dinamit«, da spoznajo, kako kapitalisti spletarijo proti delavskim voditeljem, kakršen je bil Mooney, ki sedi nad 17 let nedolžen v kaznilnici, in kako razredna je »demokratska« justica. (To naj navedemo, ker nekateri nevedoma napačno tolmajo položaj in delo našega rojaka Adamiča, ki se že dalj časa muči v domovini). — Najstarejši ameriški Slovenec umrl. V Ely (Minnesota) je umrl 96 let stari rojak Frank Lozar, po rodu nekje od Ribnice. Bil je baje najstarejši naš ameriški rojak. Zadnja leta je popolnoma oslepel, živel v veliki revščini in rojaki so ga podpirali. V Ameriko je prišel leta 1881. Tega pionirja Lozarja je portretiral pred leti naš slovenski ameriški slikar Perušek. — Joško Oven, po rodu iz litiske okolice, po poklicu krojač, bivajoč že več let v Chicagu, je napisal že dve, tri dobre drame in v Ameriškem družinskem koledarju je objavil že več črtic in novel. V lanskem koledarju je napisal črtico »Felipe«, ki je zdaj izšla v prvi številki zagrebške nove revije »Kultura« v hrvatskem prevodu in pod naslovom »Ljudi iz Meksika«. —n—

Meh za smeh.

Čudna zamenjava. »Ne vem, kako je to,« je modroval gospod Čežanar, »ta otrok pa ni nobenemu v naši rodbini podoben.« — »Ti misliš torej, da je bil od porodu v porodnišnici zamenjan?« je vprašala žena nedolžno. »Ne, ampak že poprej,« je ušlo gospodu Čežanarju.

Mestni gradbeni urad mariborski.

RAZGLAS.

Uprava mestnih podjetij Maribor razpisuje za leto 1933 za vzdrževanje svojih poslopij i. dr. sledeča obrtniška dela in dobave:

Kleparška, steklarška, pečarska, slikarska, pleskarska, črkoslikarska, kovaška (podkovanje konj), dimnikarska in urarska dela ter dobavo železnine in gradbenega materiala.

Vsi potrebni podatki se dobijo od 13. februarja dalje med uradnimi urami (od 8. do 12.) pri gradbenem uradu, Frančiškanska ulica št. 8/II, soba št. 1, kamor je tudi vložiti zapečateni prošnje do 21. februarja 1933 do 12. ure.

Maribor, dne 9. februarja 1933.

Mestna podjetja Maribor.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**

14 karatno originalno ameriškansko

zlato nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno **prvovrstno radijsko cev**.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt«. Naroča se Administration der »Radio-welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

PRISTOPAJTE K ZADRUGI
»DELAVSKI DOM«
Maribor, Frankopanova ulica 1.

Za vedno smo izgubili našo ljubljenco

JOŽICO

Osemletna cvetka je podlegla težki operaciji.

Ptuj, dne 9. februarja 1933.

Neutolažljive obitelji
Domajnko, Hostej, Murko

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Slomškov trg številka 6.

Vloge obrestujemo po 5 1/2%
proti trimesečni odpovedi.